

je dežela uboga. A vsa mizerija dežele sloni na ramah učiteljstva. Le učiteljstvo mora občutiti revno dežele, zakaj drugi deželni uslužbenci ne vedo nič o tem siromaštvu. Od kje se je vzelo pa 1 milijon za norišnico? Govore o drugih nujnih zadevah. Ali naše vprašanje ni nujno?! Toda učiteljstvo se mora dvigniti do tega, kar mu tiče. Mi ne vprašamo, kje vzeti, to je vaša skrb, gg. poslanci. Če nam pomagata, pomagata narodu. Apeliram na vaša srca, poslanci! Kaj storite, pokaže bližnja bodočnost.“

Tovariš Pizzul tudi omenja, da je dežela uboga le za učitelje, medtem ko je za vse druge dovolj denarja. Apeluje na mlajše kolege, naj si pomagajo drugam.

Tovariš Jacobi predlaga na to sledečo resolucijo: „Shod učiteljstva dne 21. decembra 1902 v dvorani gledališča v Gorici, katerega se je udeležilo učiteljstvo iz vse dežele, prosi vis. dež. zbor, naj sprejme čim prej novi načrt zakona, izdelan v šol. odseku dež. zbora (z naprošenimi izpremembami) in da naj isti stopi v veljavo z dnem 1. januarja 1903, ker žalostno stanje učiteljstva v gmotnem oziru vsled draginje zahteva izboljšanje s človeškega, pedagoškega in pravnega stališča, kakor se je zgodilo v vseh strokah javne uprave v slednjem času.“ Sprejeto soglasno.

Predsednik Bajt da na glasovanje tudi resolucije, sprejete na shodu učiteljstva v Ajdovščini, tičeče se petletnic in enakosti učiteljic z moškimi kolegi. Istotako sprejeto. Zahvalivši se nato gg. poslancem, gg. c. kr. okr. šol. nadzornikom in vsem navzočim za obilo udeležbo, zaključil predsednik shod s trikratnim živio presvetlemu cesarju. — Shod je trajal od 3. do 5^{3/4} popoldne.

V Gorici, dne 21. decembra 1902.

Anton Kutin, zapisnikar.

Dopisi.

Štajersko.

Še enkrat nekoliko odgovora na dopis „Iz ptujske okolice“. V svojem odgovoru se sklicuje g. K. na odredbo c. kr. dež. šol. in naročilo okr. šol. sveta. Kar se tiče prve, mi ista ni neznana, le škoda, da se časih ista ne uporablja (pri naši konferenciji se je isto res zgodilo, a temu ni bila konferencija kriva, kakor bom pozneje dokazal). Kar se pa tiče naročila okr. šol. sveta, se pa itak samo ob sebi razume, da isti podpira poročevalce, zakaj ko bi Vi, g. K., novih računice ne pregledali, bi o istih tudi ne vedeli, kaj povedati, bodite veseli, da jih vam ni bilo treba kupiti. Nadalje pravite, da sem nejasno poročal, kdo je zakrivil, da so stavljeni predlogi propadli? V poročilu stoje doslovno besede: „Tudi ta govornik je kaj spretno in dobro rešil svojo nalogo.“ Kaj pa hočete še več? Iz teh besedi vendar nobeden pameten človek ne bo sklepal, da ste bili Vi tisti, ki je zakrivil nezrelost vprašanja. Sicer pa k sklepu omenjate, da ste hoteli samo pribiti to, da konferencija ni storila svoje dolžnosti. Čemu se potem zaletujete na poročilo? Na dolžnosti bi bili konferencijo lahko že takrat opozorili takoj, sedaj je prepozno. Sicer sva pa midva in konferencija popolnoma nedolžni. Da namreč konferencija ni storila svoje dolžnosti, je krivo to, ker je bil dnevni red preobširen, kar sem že v poročilu pribil. Torej še enkrat poudarjam: malo dajte na

dnevni red, da bo to dobro. In s tem naj bo tej reči z moje strani — amen.

Poročevalec.

Koroško.

Iz Št. Jakoba v Rožu nam pišejo: Naša šola je za nič, pravijo šentjakobski nemčurji, zato proč z njo! Postati mora utrakvistična ali pa naj se razdeli v utrakvistično in v slovensko šolo. Zakaj pa naj bi bila naša šola za nič? Zato, pravijo, ker je čisto slovenska. V resnici je pa čisto nekaj drugega, kar naše nemčurje priganja, da s tako jezo delajo proti šoli. Naša šola je znamenje in priča, da je v Št. Jakobu Slovenec gospodar, ne pa nemčur — to pa bode in boli vsako nemčursko srce! Od tod taka jeza na slovensko šolo. Da bi pa naša šola bila čisto slovenska, je ravno tako debelo zlagano, kakor je nesramna laž, da so šole na slovenskem Koroškem utrakvistične. Naša šola se imenuje slovenska ne zavoljotega, kakor da bi se na tej šoli ne učilo prav nič nemščine, ampak zavoljotega, ker se na tej šoli večinoma poučuje v slovenskem jeziku in morajo vsi učitelji biti zmožni slovenskega jezika. Nemščine se poučuje toliko, da je je več kakor dovolj; v višjih razredih je v nekaterih predmetih nemščina celo učni jezik, v kolikor je pač mogoče. Sedaj pa, ko je v šoli tudi precej nemških otrok (seve tujih, od delavcev pri železnici; domačega nemškega otroka pa ni v vsej šentjakobski občini), je celo še v prvem razredu skoraj več nemškega pouka kakor na utrakvističnih šolah slovenskega. Našim nemčurjem pa le še ni dovolj — zakaj? Zato, ker jim je za nemški pouk toliko mar, kakor Angležem za srečo Burov. Priti do krmila v občini ter potem tlačiti Slovence, to so res njihove želje. Šentjakobčani niso pokveke in nimajo slame v glavi, da bi ne vedeli, kaj delajo. Vedo, da je zdanja šola prava in da takoimenovane utrakvistične, v resnici nemčurske šole ne veljajo nič — zato zdauje šole ne bodo pustili zamenjati z drugo, ničvredno šolo.

Da so takoimenovane utrakvistične šole res prav slabe, da ne rečem: one so skoraj za nič, pač vsakdo lahko izpozna iz tega, ker se na teh šolah slovenski šolarji pač naučijo nemški pisati in brati, umejo pa ne, kar berejo; slovensko pa, kar bi razumeli, večinoma niti brati ne znajo ali pa berejo tako slabo, da je strah. Saj pa tudi ni drugače mogoče: za slovenske otroke utrakvistične šole niso učilnice, ampak so jim nekako to, kar je za papigo učenje jezika. Ako se papigi vedno in vedno ponavlja ista beseda in isti stavek, se ga polagoma navadi izgovarjati; a dasi ga še tako gladko izgovarja, ga nikdar ne razume in nikdar ne ve, kaj pove. Ali ne razumete tega? No, pa poslušajte! Na neki trirazredni šoli vem v II. razredu za trdo nemškega učitelja, ki je pred kakšnima dvema mesecema rekel v pričo več ljudi: „Oh, Gott, ich kann mit meinen Schülern nichts richten; sie können gar nichts deutsch“. Verjamem: otroci Slovenci, ki v kljub nemški šoli ne razumejo nemški — učitelj pa trd Nemeec, ki ne ume besedice slovenski; kako je tukaj mogoč kak uspešen pouk, tega tudi najrazsodnejši človek ne more umeti. Naši nemčurji pa gotovo iz lastne izkušnje vedo, da se otrok tedaj največ nauči, kadar ne ume učitelja, učitelj pa ne njega. —